

Abonamentul:

Pe un an 8 coroane.
Pe jumătate de an 4 cor.

Pentru România și alte
țări străine pe an 10 cor.

Un număr singuratic
10 fileri.

PROGRESUL

Redacția și Admini-
strația Nr. 817.

Telefon Nr. 29.

Apare în fiecare
Sîmbătă.

Inserate după învoială.

Manuscripte nu se
înapoiază.

Pe pripor.

Cu numărul de față încheiem și anul al șaptelea de existență al „Progresului” nostru.

Am întemeiat această foaie românească cu gândul curat de a contribui și noi din cât putem la propășirea neamului. Ne-am străduit, am muncit, ne-am bălăbanit, am luptat pentru scopuri pur altruistice, fără nicio răsplată, fără nicio mîngăere. Dimpotrivă, avînd să dăm pept cu inconstiența publică cu care ne-am întîlnit la fiecare cotitură a drumului greu, pe care am străbătut cum am străbătut pînă aici, mînați dinapoî de dorul binelui obștesc. Am dat însă de un pripor greu: n'o mai putem duce cu cheltuiala. Am jertfit cît n'avem la ușă. Puterile ne sînt istovite, nu mai putem răzbi nici la deal, nici la vale. Am tăbărît. Ne-a culcat la pămînt nepăsarea publicului nostru. Și mîntuirea nu vine de nicăiri. Ba vina se aruncă ear' asupra păgubașului. Bine zice Neamțul: der den Schaden hat, hat auch den Spot. Nesocotiți ne mai iau și peste picior, făcînd să rînjască pe neprietini „Progresului” și pe opăcitori progresului.

Și... de nicăiri niciun ajutor. Sarcina întregă a rămas pe uneri editorului nostru,

pe care a picat soarta să ia, fără nicio plată, și conducerea redacțiunii. Sforțările lui supraomenești nu sînt văzute de nimeni. Toți se dau înlături, lăsîndu-l pe el singur singurel să supoarte greul, să-și tragă dela gură pentru a astupa găurile sfredelite în acest mic stindard cultural atît de către păcătoși neabonați, cît și de către și mai păcătoși abonați-restanțieri. Dela Anul-nou încolo pe cei răi de plată îi vom scoate la vedere publică și îi vom da pe toți în judecată. Alta nu ne mai rămîne.

E poate curios tonul în care ținem acest trist apel către cititori noștri, dar... grăind adevărul, n'avem încotro, sîntem nevoiți a arăta pe față cum stăm cu întreprinderea noastră, pornită în zile mai senine, dar dînd dince-înce tot mai mult cu dinți de peatră, vedem cum se îngîrădesc noui grei asupra capului nostru.

Dacă ar fi însă lumea bună, făcîndu-și datoria față de întreprinderea noastră culturală, am putea trece ușor vadul...

În această bună nădejde trecem cu numărul viitor în al 8-lea de existență al „Progresului” nostru!

Redacțiunea.

Purificarea moravurilor electorale.

Marele Andreiu a depus în Statutul-Organic temelia existenței noastre, cadrele în cari să ne putem păstra moșia, limba și legea strămoșească. Legea aceasta trebuie să fie sfîntă pentru noi, de care să ne apropiem cu evlavie și să o împlinim cu sfîntenie ca nicio iotă din ea să nu fie profanată, pentru că orce sminteală ori profanare a ei este un picur de venin, și picurile acestea de venin o descompun, o sfărămă în atomele din cari a fost alcătuită. Evrei păstrau tora, legea în sfînta sfintelor, închisă dinaintea privirilor profani, tot sufletul ortodox român trebuie să fie sfînta sfintelor a acestei legi la care să nu poată străbate nici priviri, necum mîni profane. Legea aceasta este centrul unității noastre, de se va destrăma acest centru, robia Babilonului va fi soarta noastră, cum a fost și a Evreilor, fără a ne mai putea salva operele de restaurare, cum n'a putut salva restaurarea centrului din Ierusalim unitatea neamului ovreesc perdată odată prin căderea sfîntei sfintelor în mîni sacrilege.

Pe baza aestei legi se constituiesc toate corporațiunile noastre bisericesti de sus dela mitropolie pînă jos la parohie. În minile acestor corporațiuni este depusă soarta neamului românesc. Aici se zidesc instituțiile religioase, centrale, economice ori să dărîmă. Acolo unde corporațiile acestea bisericesti întrunesc în ele sufletele curate și înțelegătoare, se zidesc biserici, școli, case și moșii; ear unde ajung suflete negre și turburate

FOILETON.

Mașa.

E primăvara. Soare călduț. Cer senin. Musculițele amorte, în fața soarelui, își cearcă aripioarele. Muguri, fericelele de earbă, desmerdate de razele soarelui, vesele-și ridică capul. Pămîntul trezit, din visurile-i vagi, în suluri de aburi, oftează prelung. Vrăbeți, ciocirliile probează melodiile aproape uitate, în timpul ernii. Cioarele țin sfat prin văi, și cînd vremea nu se supune, nu țin cont de cuvîntul disciplină, e alungată din sobor. Mai nimerit i-am zice noi: e suspendată. Cu o vorbă, în toate e viță nouă. Bătrîni 's mai senini; copii mai guralivi.

... Cu valul vieții întinerite, eată și Mașa! Unde a fost pînă acuma, cu greu ghicești. El se dă drept sol al Mîntuitorului; propovăduitor al cuvîntului dumnezeiesc. De unde ajuse la nutrirea gîndurilor de felul acesta, nu l-am întrebat niciodată; dar acum văzîndu-l schimbat în felul său, mai posomorît, mai pretențios, am început a lungi vorba.

Zic, deodată cu primăvara apăru și el... El, clientul nostru ce ridică banii fără cambiu. Cum trecu drumul înspre noi, auzi pe unul dintre funcționari exclamînd: eată Mașa! Eu nu l-am observat. Deodată mă trezii cu el în bancă. După ce-și ținu introducerea, se îndepărtă dela masă la

masă după partea sa de — dividendă. Dar de data asta am rămas uimit, auzîndu-l: „To ie malo”. Mă uit la el. Mașo, nu face glume căci, nu avem timp.

De unde, — Mașa e serios mai mult decît altădată.

Zic, Mașo, adă un cambiu că te umplem de bani.

— Nu, grăi el. Dumnezeu nu-mi îngăduie să fac așa ceva.

— Apoî uite, zici că ai un drum lung și fără bani nu-l poți face. Așa-i! Dar ai venit prea tîrziu și împărțarea colacilor trecuse demult. Nu-ți putem ajuta.

— Apoî cum să-mi fac eu drumul?

— Asta-i asta. Nu rămîne decît pe-jos.

— Da, pe jos.

Mai adăugă apoî: am avut lozuri și am câștigat o sumedenie de bani, dar nu știu ce să mă fac, că nu mi-i mai trimiț odată.

— La proces cu domni aceia.

— Nu se poate. Așa ceva nu-mi îngăduie Dumnezeu.

Tot mai ciudat mi-se părea Mașa. Mai ales că se învîrte prin birou cu o comoditate cașcînd ar fi la el acasă. Zic ca la el acasă, dar... sârmanul, cine știe avea-o și el cuibul său despre care poate spune: e al meu. Nu știu zău, căci e dintr-o comună sîrbiască, din vecinătate.

Dar Mașa nu ne mai părăsește.

Zic, Mașo, știi ce? Grădina nu mi-e încă săpată. Hai să-ți dau de lucru și să nu tocmin. Știi săpa — nu-i lucru mare. La amează cînd vin acasă, îți ajut și eu.

— Nu se poate. Așa ceva nu-mi îngăduie Dumnezeu. Eu am să vestesc cuvîntul lui și să călătoresc din sat în sat.

— E frumos. dar vezi, bani cîți ai vrea tu, fără lucru, fără cambiu la noi nu poți căpăta. Lasă vestirea cuvîntului dumnezeiesc în seama altora, ear tu apucă-te de lucru. Ești tărișor și poți lucra orce.

— „To ne pravi Mașa”.

— Apoî dacă stă treaba așa „Zbogom Mașo”

Se mai uită Mașa împrejur, își luă pălăria și fără niciun cuvînt ne părăsi...

De-atunci nu l-am mai văzut. Și nu cred că o să-l mai văd curînd, fiind earna aici. Earna — nemiloasă. Sau poate unda primăverii viitoare-l va așeza în casa de nebuși. Acolo se opresc ei...

Din ziua ceia nu s'a mai abătut Mașa pela noi. Va fi apucat alte drumuri. Cine știe...

Cîteodată, cînd mă cuget la el, imi pare rău că i-am tulburat visurile, dar în clipa ceia cu „To ie malo” mi-a făcut impresia omului ce încunjură munca, care de multeorî plutește mai mult decît orce filozofie, ori speculă.

R. Balnojanu.

se dărimă acele bunuri. Ușa pe care se deschide intrarea în acele corporațiuni este urna, libera și nefalsificată alegere dată de formele constituționale. Tot celce nu intră pe aceasta ușă, este dușmanul bisericii înfierat de Mint. Christos.

Înțelegem și aprobăm nobila ambițiune de a intra în corporațiunile bisericesti pe ușa legii, spre a servi acolo cauza sfântă după eul cel mai bun la ei, acestora le zicem: bine este cuvântat celce vine întru numele Domnului. Ne îngrozim însă de aceia cari cu gând rău vor se sară peste ușa legii în soborul rinduit de biserică de a fi îndreptătorul credinței și a moravurilor obștești, în corporațiile bisericesti.

S'au ivit cazuri de abuzuri electorale, sărituri peste ușa legii și aceste abuzuri ne primejdiesc biserică și înlăuntru și înafară. Înlăuntru se falsifică prin acești parveniți curățenia corporațiunilor noastre bisericesti și așa constituie elementul destrămării interne; iar înafară ne pun biserică în primejdia pierderii drepturilor constituționale. Dreptul de control al statului atirna ca sabia lui Damocle asupra instituțiunilor noastre. E destul un apel de abuz ca să ne incurce în complicații de consecvențe mortifere pentru noi.

Autoritățile noastre bisericesti au trecut pân'acum mai ușor peste acele abuzuri, fie că primejdia nu era așa mare, fie că credea, că prin măsuri de pedepse mai ușoare și prin regulamente provăzute cu toate precauțele și prin îndrumări educative va preveni răul inconmensurabil al falsificării constituției. Dar nici aceste măsuri coercitive n'au fost suficiente pentru paza corporațiunilor noastre de paraziți. Aceasta anomalie a determinat apoi pe consistorul din Arad de a lovi cu asprime pe cei aflați vinovați, ca ceice n'au înțeles cuvântul să simtă brațul justiției și pildă de opreliște să fie acelor ce nu vor să intre pe ușa deschisă în corporațiunile noastre bisericesti.

În numărul 45 „Biserică și Școala“ de unde reproducem acest articol, a adus la cunoștință publică cazul, că ordonând sinodul eparhial cercetare într'un caz de alegere sinodală protestată, cercetarea a constatat,

că un protocol electoral dintr'un cerc mirenesc a fost fals; biroul sinodului parohial electoral, constituit din preot ca președinte, învățătorul ca notar și doi fruntași ca bărbați de încredere în biserică au indus numai 8 voturi date aievea, și apoi, fără a încheia protocolul, preotul l-a dus la sine, unde împreună cu învățătorul a mai indus vr'o 50 alegători cari habar n'aveau de alegere și protocolul, astfel întregit și autenticat, l-au trimis la scrutiniu. Consistorul a pedepsit aift pe preot cît și pe învățător cite cu 3 luni suspensiune dela oficiu și jumălmălate beneficiu, iar pe bărbații de încredere cu suspendarea drepturilor constituționale pe 3 ani.

Eată un momento, și pentru noi cei din dieceza Caransebeșului. Însfîșit scopul oamenilor de bine nu este toropeala, ci a stabili exemple de prestigiu autorității bisericesti, ca din aceste exemple să se ia învățătură de îndreptare acolo unde ar ispiți păcatul contra legii; să fie corporațiile noastre expresia liberă a cunoștinței alegătorilor, adunarea celor luminați.

Acest foc curățitor trebuie să-și aibă urmările sale bune asupra tuturor alegerilor, încosebi și asupra alegerilor de protopopi, unde încă ar trebui să fie stabilite exemple de înfrînarea pornirilor rele, susținînd pretutindeni curățenia alegerilor pe toată linia, căci numai prin această curățenie este asigurată libertatea bisericii.

Pentru fondul gazetarilor.

Epitropia „Fundațiunii pentru ajutorarea ziaristilor rom. din Ungaria“, a adresat, acum în precămia sărbătorilor, un „aduros apel tuturor intelectualilor români, îndemnîndu-i să-și răscumpere felicitările de sărbători în favorul „fundațiunii pentru ajutorarea ziaristilor români din Ungaria“. Apelul e următorul:

Mult Stimate Domnule! Din rapoartele publicate în ziarele noastre, Vă este cunoscut că „Fundațiunii pentru ajutorarea ziaristilor români din Ungaria“ s'a augmentat și în anul acesta — special prin donațiunile considerabile ale d-lor Anton Mocsonyi de Foen și Dr. Teodor Mihali — cu aproape Cor. 30.000—, ajungînd azi la un capital total de cca Cor. 70.000—.

Sîntem convinși, că augmentarea fundațiunii

noastre se îndatorește în prima linie înțelegerii juste cu care publicul ne onorează scopul final al străduințelor noastre: înălțarea presei românești. Ca o dovadă despre aceasta servească nenumăratele contribuții făcute de mulțimea celor mici la toate ocaziile, contribuții, cari și în anul acesta au dat un spor în averea fundațiunii de peste Cor. 10.000— și din cari — cu mare mulțumire însemnăm la acest loc — singure rescumpărările felicitărilor dela sărbătorile trecute au ajuns suma de Cor. 164650.

Bazați pe bunăvoința și interesul ce ni-l-a arătat deci publicul nostru și conștii de datorința ce avem de a se stăruî mereu pentru augmentarea fundațiunii noastre, și în aceasta ne permitem a păși și în anul acesta în rindul celorce roagă, ca obicinuitele rescumpărări de felicitări de sărbătorile ce se apropie, să se facă în favorul „fundațiunii pentru ajutorarea ziaristilor români din Ungaria“, dat fiind că această fundațiune este cea mai avizată la sprijinul public. Vă rugăm de altfel a da ascultare rugărilor noastre și pentru faptul, că intenționăm, ca din rescumpărările felicitărilor din anul trecut și a celor ce se vor face în anul acesta să punem bază — în cadrele fundațiunii — a unui *fond special al felicitărilor rescumpărate*, pe care să-l augmentăm an de an la asemenea ocaziuni și cari să fie o mărturie pentru posteritate despre felul cum ne-am înțeles cel prezenți datorințele față de cauza mare a presei românești.

Credem, că P. T. D-Voastră apreciați după cuvîntă pasul ce-l facem și deci nu ne veți lua în nume de rău, dacă Vă rugăm să stăruîți în cercul cunoștințelor Dv., ca să-și rescumpere felicitărilor de sărbători în favorul fundațiunii noastre.

Numele celorce vor urma rugărilor noastre cum și sumele celor vor contribui, Vă rugăm să le însemnați pe lista alăturată pe care după încheiere să binevoiiți a o trimite subsemnatului spre a se îngriji de publicările necesare.

Baniți adunați Vă rugăm a-i trimite la adresa „Bancii generale de asigurare“ din Sibiu, care — după încheierea totală a donațiunilor îi va transpune însritutului „Ardeleana“ din Orăștie.

Mulțumindu-Vă, semnăm

Sibiu, la 20 Decembre n. 1913.

Ioan I. Lăpădatu

secretarul epitropiei fundaționale.

IGIENĂ.

Experimente cu serul în contra tuberculozei.

Doctorul Friedmann dela Berlin, invitat de primarul capitalei noastre, a sosit la Bu-

Noapte de eamnă.

Afară-i frig și ninge,
Căci earna a sosit.
In nori grei se'ncinge
Intregul asfințit.
Și prin a codiilor rărise,
Pe cîmpul înalbit,
Cum par' ca chipuri triste
Dulci clipe de-asfințit.
Și'n nopțile senine
Pe cer de iese luna;
Atunci în gînd 'mî vine,
Iubita-mî totdeauna.

Cârnecea 1912.

Gheorghe Molin.

Rob și Voevod.

Intr'o zi frumoasă de primăvară, în luna lui April 1714, doi nenorociți de robi lucrau cu mare silință pe un ogor sămănat cu porumb. Nădușala le curgea șiroif pe obrazul înegrit de soare, dovadă de marea lor osteneală.

Deodată zăresc un nor de praf, care se ridică pe drum, și văd înaintînd înții niște călăreți, iar pe urmă frumoasa trăsura princiară, în care să afla bogatul Voevod Constantin Brancoveanu și cu Maria, soția sa.

Domnul era îmbrăcat într'o bogată haină brodată cu aur.

O copcă scumpă îi ținea dolmanul de blană

de samur. Purta o haină de brocard, care lăsa să se vadă șalvari roșii, tăietură de Tarigrad. Pe fruntea lui isteată avea calpacul cu trei pene de struț într'o parte cu o agrafă (broșă) mică de petri nesimțate.

Lîngă el ședea Maria, nevasta lui, a cărei roche lungă de brocard și atlas, țintuită toată în aur și argint, era îmbobobită cu blană de samur.

De departe luceau în părul ei petrele scumpe, rubine și mărgăritare. Hainele acestea erau prețuite la 400.000 de scuzi de aur, și le purtase cițiva ani înainte, la data sfințirii mănăstirei Horez.

La priveștiua acestei frumoase trăsuri, cei doi nenorociți se trînișeră în pravul drumului, și stătură așa îngenuchiați, pînăcînd strălucitul cortegiu se făcu nevăzut la colțul drumului. Atunci unul din ei începu a se plînge de soarta lui, spunînd că Dumnezeu a fost nedrept pentru el. „Dece, — zicea el, — Dumnezeu nu a dat la toți aceleași bogății și aceleași drepturi? Dece acest prinț nu știe cum să mai cheltuiască bani, eară nouă ne lipsesc și lucrurile cele mai de trebuință? Oare dece se bucură el mai mult decît noi de atîtea bogății, de atîta cinste?“

Tovarășul lui de muncă clătîind din cap, zise:

„Frate, trestia pe care o vezi colo la marginea bălții, e mult mai păzită de furtuni, decît stejarul cel mare, sub care păstorul Bădea acinția oile, încă erî. Astînoapte a fost trîznit, și ce-a mai rămas din măriștea lui!? Crede-mă, frate,

soarta prințului nostru nu este poate așa de pizmit, cum crezi tu! Cine știe dacă nu-l pîndește și pe el vre-o nenorocire, vre-un trîzniet, ca pe bradul acela, tocmai fiind mai nalt, mai sus ca ireștia aceia!

Bietul om nu credea să fie un profet așa de bun. Două zile dupăce se deșteptăze pizma în inima nenorocitului rob. În ziua de 4 April 1714, vedem pe Brancoveanu plîngînd ca un copil în mărșul lui palat. Dumnezeu îi răpise pe fica lui, Stanca.

Înainte de a muri, ea prezisese tatălui și la toți ai ei, vînzarea care o să-i conducă înții la mucenicie și pe urmă la moarte.

A treia zi se văzu o trupă de soldați trecînd ca fulgerul prin oraș, pe caii lor cei iuți. Poporul se închină speriat și strigă la vederea hainilor albe și roșii filfînd în vînt: „Turcii!“ Ei se oprîră, din fuga lor nebună, a fața palatului domnesc; intrară și aruncară asupra prințului un val de mătășă neagră strîgînd: „Mazil!“ (adecă deironat! alungat din tron!)

Prințul se repezi atunci la fereastră spre a-și chema soldați în ajutor; însă vînzarea veghea demult asupra-i prin Racoțița, o rudă a lui.

În mijlocul plînsurilor mulțimei, și părerea de rău prea țîrzie a boierilor, Brancoveanu fu condus cu cei trei fii și ginerele lui, la Constantinopol.

Sultanul îi sili să-i descopere locul unde ținea ascunse bogățiile sale. Prințul se împotrivi cu dispreț amenințărilor, cîi și făgăduelilor lui Achmed.

dapesta să facă injecțiuni cu serul său la bolnavi de tuberculoză. S'au prezentat 160 de persoane, pentru a li-se introduce medicamentul. Injecțiunile s'au început la mai multe clinici. O parte a medicilor din Budapesta nu are multă încredere în experimentările lui Friedmann; fiind de părere, că doctorul berlinez are să-și mulțamească succesele mai mult unei reclame americane, decât unui adevărat remediu împotriva nuitei boale.

Convocare.

Domni membri fondatori, onorari și ordinari ai Reuninței rom. de cîntări și muzică din Reșița-mont. prin aceasta se invită a participa la

adunarea generală ordinară,

ce se va ține *Joi în 1 Ianuar n. 1914 (19 Decembrie v. 1913)* la 3 ore d. a. în localul ei propriu.

Obiectul adunării:

1. Raportul general al comitetului.
2. Raportul casierului.
3. Raportul arhivarului.
4. Alegerea comitetului și a biroului.
5. Compunerea bugetului pe 1914.
6. Propuneri.
7. Închiderea adunării.

Reșița-montană în 23 Decembrie n. 1913.

I. Popovici
prezident.

Petru Bandu
secretar.

ECONOMIE.

Recolta anului 1913.

Ministerul de agricultură publică acum un conspect statistic, conținând datele definitive referitoare la recolta anului curent. Din aceste cifre reiese, — cu excepția porumbului — toate celelalte soiuri principale de cereale au dat rezultate mai bune, decât cum se arăta în ultima prețuire oficială. Astfel s'a produs în anul acesta:

Grâu de toamnă 39.080,034 măși metrice și grâu de primăvară 2.110,549 m. m., laolaltă 41.190,583 măși metrice. La prețuirea oficială ultimă, din 8 Sept. c., se arăta recolta aproximativă de grâu cu 40.762,316 m. m.

Secara a dat o recoltă 13.273,594 m. m. și anume: secară de toamnă 12,297,499 m. m., de de primăvară 446,539 m. m. și îndoitură 529,556 m. m. După prețuirea oficială din 8 Septembrie recolta generală de secară era evaluată la 13.273,814 m. m.

La 15 August 1714, ziua nenorocirii sosi. După ce fuseră chinuți, Brancovenii mergeau la moarte cu capul sus și mîndru. Călăul tăie mai întâi capul celor doi fii mai mari ai lui Brancoveanu. Cînd veni rîndul celui mic, fala și bucuria, nenorocitului său părinte, copilul tremură și să se lapede de religunea creștină și să îmbrățișeze pe cea mohamedană: dar bătrînul Brancoveanu îi zise: „Fiul meu, fii vrednic de neamul tău, și mori creștin!“

Atunci își plecă capul său blond sub iatagan (palos); ear după el veni rîndul tatălui său.

Capetele schimonosite treceau în vîrfurile suțitelor ca niște trofee (lucruri scumpe zmulse dela inimic), ear trupurile lor fură aruncate în mare.

Mormintele dela Horez au rămas pentru totdeauna goale. Doamna Maria se întoarse văduvă, săracă, și nemîngăiată în țară, unde soțul ei domnise mai mult ca un Rege decât ca un Prinț. Noutatea acestei mari nenorociri se răspîndi în popor cu repeziunea fulgerului.

Robul auzind de cele întimplate Domnului său, mulțumi lui Dumnezeu de soarta ascunsă care îi era dată.

„Ferească-mă Dumnezeu! niciodată nu o să mai zic nimica despre felul cum a împărțit Dumnezeu bunurile pe pămînt, căci acela, care se pare că e mai iubit de soartă, e de cele mai multe ori chemat să cunoască cele mai grozave și dureroase încercări!“

(Am. Tin.)

Dora Stroescu.

Orz de toamnă s'a produs 933,308 m. m. de primăvară 16.146,946 m. m., laolaltă 17.380,254 măși metrice, față cu 16.513,426 dela ultima prețuire oficială. Recolta generală de ovăș a fost în acest an de 14.487,030 măși metrice, față cu 14.026,593 dela prețuirea din urmă.

Porumbul a dat o recoltă de 46.248.082 m. m. La prețuirea oficială din 8 Septembrie se arăta producțiunea totală de porumb cu 16.930,171 m. m.

Cartofi arată o recoltă de 48.752,550 m. m. față cu prețuirea ultimă de 47.725,331 m. m.

Napî de zahăr s'au produs 47.758,377 m. m. față cu 47.355,058 dela prețuirea din 8 Sept. c.

Tutunul a dat o recoltă de 664,197 măși metrice.

CRONICA.

Numărul nostru de sărbători va apare între Crăciun și Anul-nou.

Frumos exemplu de caritate dau societari de a mîngăia pe copii săraci din localitate, fără deosebire de neam și lege. Țăstan încă au împărțit, sub presidium d-nului *Dr. P. Fitz*, frumoase daruri de Crăciun la otelul „Coroana“ în seara de ajun al catolicilor.

În ziua întâi de Crăciun s'a oficiat în biserica catolică mare slujbă dumnezeiască, cu predică în limba germană, cîntînd admirabil, corul, orchestra instrumentală și orga. Un grandios concert bis. care făcuse să nu mai încape lumea în biserică... Păcat că nu-i și la noi așa. La noi uzul și tradiția, după cari organele fiind aninate de jidovii în salciile dela rîul Vavilonului, nu îngăduie muzica instrumentală în biserică. Dece? Asta n'ar ști s'o spună nimeni!

Ca în toți ani s'a serbat și țăstan cu deosebită pompă în ziua lui Spiridon: praznicul păpușarilor, cari țin cu evlavie la această datină din bătrîni.

Foile maghiare vestesc apropiata cădere din cauze politice externe a ministerului Maiorescu.

Intre primministrul țării Tisza Istvan și delegați comitetului partidului nostru național decurg înainte pertractările de pace. Rostul lor e așteptat cu nerabdare. Rezultatul concret va ajunge încurînd a fi dat publicității.

Un bogătaş mare de Londra a testat orașului 10 milioane pentru spitaluri.

Rezerviști asentați în anul 1611 vor fi dișiși la finea lunii curente.

Medic cercual a fost ales aici cu toate voturile *Dr. I. Baumann*.

Vestita piesă „Alt Wien“ s'a dat aici pentru a patraoră, avînd același deplin succes moral și material. Au excelat și de rîndul acesta d-soarele *Gargulak*, *Winter* și *Schäffer*, ear dintre d-ni diletanți *A. Sittner*, *Benesch* și *Hambek*, neuitînd însă nici meritul principal al destoinicului regisor d. *Kinszkey* care, intrat în toamna vieții, își menține rolul de a învăța acum pe alți. Laudă i-se cuvine!

Președintele casei magnaților din Budapesta anunță, că în urma morții membrilor acestei case, anume a baronului *Iuliu Bruckenthal* și a baronului *Albert Wodianer*, foști proprietari mari în comitatul nostru, s'a stîns linia bărbătească a acestor familii.

Un profesor din Innsbruck, *Eduard Berger* a fost promovat la universitatea germană din Praga, primul „doctor în pedagogie“ al Austriei.

Din Sofia se vestește că guvernul Radoslavov a obținut la alegeri o neînsemnată majoritate. Candidații guvernului au învins în o sută-opt cercuri din douășutepatru. Socialiști au căștigat teren peste așteptare. Grupul d-lui Danev a fost bătut pe toată linie.

Ziarul „Daily Mail“ scrie că doi mineri englezi au găsit la Kimberley două diamante, cari întrec în mărime și frumusețe toate diamantele cunoscute până acum.

În Budapesta sînt stabiliți (după *Foaea Poporului Român*) următorii Români: 6 judecători la Curie (4 activi, 2 pensionari), 7 avocați, 10 medici, 5 profesori, 3 deputați dietali cu locuință statornică, 4 ingineri, 60 funcționari în ministere, 55 funcționari la poștă și telegraf, 16 la căile ferate și la cassa poștelor, 12 ofițeri, 20 funcționari privați, 10 familii de pensionari, 50 familii de meșteșugari, 2 căpitani de poliție, 5 agenți secreți, 30 poliștiști, 4 călăuzi la tramvae, 300 studenți universitari și aproape 2000 de meseriași și muncitori.

Poliția din București a deținut pe cafegiul Iordan Popov și pe muncitorul Atanasie Gheorgiev pentru spionaj în favorul Bulgariei. S'a constatat despre amîndoi, că sînt ofițeri bulgari în activitate.

O telegramă din București anunță formarea unui nou cabinet român care se compune în modul următor: Prim-ministru și ministru de război: I. Brătianu; finanțe: E. Costinescu; justiție: Toma Stelian; agricultură: Constantinescu; externe: I. G. Duca; instrucțiune: C. Stere; lucrări publice: Dr. Angelescu. Pentru portofoliul ministerului de interne e designat d. Morțun, care însă încă nu s'a declarat. În București se crede că noul cabinet e numai de tranziție și peste cîteva săptămîni se va forma definitiv.

Societatea academică „Petru Maior“ s'a constituit, precum urmează: Prezident: Alexandru Lupeanu, st. la lit. Vice-prezident: Victor Vlad, stud. la arhitect. Secretar: Adrian Suci, stud. la arhitectură. Casier: V. Petrașcu, st. la acad. com. Controlor: Nic. Tipurița, stud. la acad. com. Bibliotecar: Constantin Muraru, stud. la med. Vice-bibliotecar: Gheorghe Mihailov, stud. la tehnică. Notari: C. Ardeleanu, stud. la fil. Amos Borlan, stud. tehn. Econom: Vasile Ilea, stud. la med.

x Doresc mușterilor mei de legea ort. rom. sărbători fericite și anul nou cu bine.

BENEDICT CSONGÁR, pantofar

Bibliografie.

Cîntări funebre. La înmormîntări și parastase, pentru chor de trei voci egale se pot cînta: cu chor de copii, chor de fete, de adulți sau și numai de trei persoane solo de Nicolae Ștefu învătător penz. în Arad. Conținutul: Amin Doamne miluește-ne de treiori. Dă-ne Doamne. Cu sfinți. Adusumi-am aminte. Plîng și mă tînguesc. Aliluia. În veci pomenirea de 3-ori. Sfinte Dumnezeule. Psalm 50: Miluește-ne Dumnezeule. Omul e ca earba — și fericită e calea, (la bază podobia dela glas). Prețul unui exemplar e 3 cor. plus 10 fileri porto postal. — Se află de vînzare la „Librăria diecezană“ Arad strada Deák Ferenc 33.

A apărut „Colinde“, cîntări ocazionale la Nașterea Domnului și la alte sărbători, aranjate de inv. *Nicoae Velcu* (Edițiunea 5.) Prețul 24 fil. Se poate comanda la autor și la Librăria diecezană din Karánsebes.

A apărut în Editura Librăriei C. Sfetea: „*Gruia lui Novac*“ de P. Dulfu. Epopee alcătuită din cîntecele de vitejie ale poporului Român, cu ilustrațiuni, și se află de vînzare la principalele librării din capitală și provincie. Prețul: lei 2-50

Au apărut: 1. *Carte de compunere* (Stilistică). Curs I. pentru clasele III. și IV. ale școalei elementare. Prețul 50 fil. 2. *Carte de compunere*. Curs II pentru clasele V și VI ale școalei elem. Prețul 1 cor. 3. *Liturghia*, compusă după melodiile celor opt glasuri bisericesti, pentru chor bărb. 5 cor. 4. Aceiași *Liturghie*, chor mixt 5 cor. 5. *Hora choriștilor*, chor bărb. 1 coroană. 6. *Nașterea lui Hristos*, dramă religioasă, cu choruri pentru 4 v. mixte 40 fil. A se adresa la autor, Iuliu Birou, în Nagytikvány, Krassó-Szörény m.

„*Cartea verde*“ și „*Le Traité de Paix de Bucarest*“ se găsesc de vînzare, à 4 Lei volumul, la Librăriile C. Sfetea, București.

Editor-proprietar: Gheorghe Jianu.
Redactor responsabil: Ilie Oravițanu.

Are leac boala de plumîni?

Eată o întrebare care preocupă pe toți cei chințiți de astmă, de tuberculoză de plumîni și de gîf, catar acut de plumîni, oftică, tusea rea sau răgușeală necurmată și cari pîn'acum nu și-au dat de leac. Orcare asemenea bolnav capătă de la noi **absolut gratis** o carte cu icoane scrisă de Dr. Guttman medicul sanatorului Finsen, asupra chestiunii: **E lecuibilă boala de plumîni?** Și mai capătă pe deasupra un pachet de probă cu teiuri dietetice excelente. Sute și mii de inși cari au folosit pîn'acum aceste ceaiuri bune de leac, îl ridică pînă la cer, împreună cu medici practici cari au ordinar aleste teiuri împotriva tuberculozei (ofticeii), astmă, catar de gîtlej și gîrgălod. Acestei trei nu e urz-un leac secret, se pregătește din plante. Libăr fiind scobozite în comerț la ordin împărătesc. Prețul e atît de ieftin, încît și cei mai săraci și-l pot comanda. Și ca să-l poată folosi orcare bolnav fără nici un risic, pentru încercare ne-am hotărît a trimite gratuit un pachet de teă și franco cartea germană „E cu leac boala de plumîni“?

Adresa: Puhlmann & Co., Berlin 849 Müggelstrasse 25.

Apoteca la „Sf. Gheorghe

Strada prinripală (vis-à-vis de R. Goldstein)

Cea mai bună hîrtie pentru cigarete Club din fabrica Modiano.

Depoul general pentru Banat la

IGNAZ FELDMANN
în Oravița

Banca de asigurare

„Transylvania”

fondată la 1868, primește asigurări pe viață și asigurări încontra focului și încontra grîndinei etc. în condiții foarte favorabile.

Valorii asigurate: 105 milioane cor. — Des-păgubiri plătite: 7½ milioane cor. Fonduri de rezervă: 2 milioane cor.

Informațiuni la Direcțiune în **S bii**, strada Cisnădiei 5., la Agentura principală în **Arad** la Agentura cercuală din **Oravița** și la Agenturile locale de prin diferite comune românești, reprezentate prin bărbați de-ai noștri de toată încrederea.

Premiat cu marele premiu Grand Prix.

Cine dorește să aibă o față albă ca laptele, să folosească **crema americană, pudra americană și săpunul american**, care de-părtează de pe față și de pe mini orcefel de pete, și întrece toate mijloacele de acest fel, întrebuintate pîn'acum. Se capătă la: **Apoteca Sfintul Gheorghe în Oravița** (peste drum de prăvălia R. Goldstein).
Prețul unui borcan de cremă americană 1 coroană. Prețul pudrei americ. 1 cor. 50 fil. Prețul săpunului americ. 80 fil. Incontra durerii de dinți mai bune sînt pi-căturile americane. Prețul 1 cor.

Compagnie Gener. Transatlantique

Lini franceză

Linie directă de vapoare:

Havre—Newyork

și

Kanada

peste Basel (Svizzera) și Paris.

Biroul: Budapest, VII., Baross-ter 15
Telefon Iósef 14—97.

Aviz.

Aduc prin aceasta la cunoaștință stimaților mei mușterii, precum și marelui public românesc din Oravița și jur, că mi-am deschis o nouă prăvălie de galanterii și manufactură

în casa Șaguna, sub robii, unde a fost înainte-ureme vechia firmă „La Votoane“ avînd a-mi servi și acolo mușterii spre cea mai desăvîrșita lor mulțumire.

Cu toată stima

ALEXANDRU BOZICI, negustor.

Anunț.

Vechea firmă

HARASZTHY

unde se leagă cărți de tot felul, în toate culorile, cu prețuri absolut moderate, se află acum

în casa negustorului, Konz peste drum de biserica catolică din Oravița-montană.

La Tipografia „Progresul” în Oravița

se pot comanda

totfeul de tipărituri bisericesti, școlare, advocațiale și comunale

precum și

toate tipăriturile pentru bănci: cărți necesare la contabilitate etc.

Afară de asta se efeptuesc:

acții, cupoane, losuri pentru loterii etc.

lucrate toate cu gust

— Nădăduim că toți Români de bine ne vor trece pragul. —